

oracionem. per humilitatem. per fidez ⁊ per alias virtutes ad hoc
iuuat te diuina gracia. sacramenta ecclesiastica. sanctorum suffra-
gia. ⁊ spiritus sancti dona. **Unde Augustin⁹.** Hostis noster cui mil-
le nocendi artes tam varijs impugnand⁹ est telis quā impugnat
infructus. **Quartum** est qd sunt ferocissime. ideo compātur bestijs
ferocissimis. scilicet leonibus. vrsis. ⁊ lupis. quia more istarum be-
stiarum occidunt homines imo ferociores sunt his bestijs. quia be-
stie occidunt corpus demones animā. **Propter** quod erepti ab eis di-
cunt illud. **Ps.** Benedictus domin⁹ qui non dedit nos in captiōez
dentibus eorum anima nostra sicut passer erepta est **⁊c.** **Cōtra** ho-
rum ferocitatem habes liberi arbitrij libertatem. **Propter** quod tam
potens es qd nullus potest te vincere nisi velis. **Gregori⁹.** Debil⁹ est
hostis qui non potest vincere nisi volentem **ysaie. li.** Dixerunt aī me
mee incuruare vt transeamus. **vbi** innuit qd null⁹ pōt impugnādo
vincere animā nisi anima consenciat **Bernhard⁹ sup canticā cōd**
verbo. Noli adquiescere dicenti incuruare vt transeamus. non enī
transiturus sed grauiter oppressurus. **Resiste** igitur diabolo ⁊ ha-
bebis magnam mercedem. **Demonum** est malas cogitationes in-
gerere. nostrum qz est nō consentire. quociens enī resistim⁹ diabo-
los superamus. angelos letificamus. deum honoramus. **Ipsē** enī
hortatur vt pugnemus. adiuvat vt vincamus. certantes spectat.
deficientes subleuat. vincentes coronat. **Sic** ergo patet qd vtile ē
nobis orationi insistere propter hostium importunitatem **Crīstost.**
Oratio iugis infirmitas est hostis. **Per** oracionem enim facillime
vincimus dyabolum sicut pfiguratum est in **Erod.** **quadragesi-**
mo septimo. **vbi** Moysē orante victi sunt hostes. cessante ab oracōe
vicerunt hostes. **Oremus** ergo vt vincamus hostes ⁊ deuictis ho-
stibus cum palma ad regnum celorum pueniamus. qd nobis pre-
stare dignetur qui sine fine viuit ⁊ regnat. **Amen.**

Feria sexta post cineres. Sermo.

Diligite inimicos vestros benefacite his qui oderint vos et
orate pro persequentibus ⁊ calumniantibus vos. **Mathei.**
quinto. **Duo** facit hic dominus. dat preceptum perfectissi-
mum quod consistit in inimicorum dilectione. **Ostendit** modum
evidentissimum qui declaratur in operis exhibitōe. **Primum** ibi

Diligite inimicos vestros. secundum ibi. benefacite his qui ode. vos.
Nota quod quatuor sunt que debemus facere inimicis nostris. **p**rimus
 est quod debemus eos ex corde diligere. **s**ecundum est quod debemus eis veni
 az petentibus culpam dimittere. **t**ercium est quod debemus pro eis preces
 fundere. **q**uartum est quod debemus eis indigentibus benefacere. **P**rimo
 debemus eos ex corde diligere **Luc. vi.** Diligite inimicos vestros be
 nefacite eis. **d**ate mutuū nihil inde sperantes et erit merces vestra in
 celo multa et eritis filij altissimi. **h**ic manifeste prohibetur usura cum
 dicitur. **d**ate mutuū nihil inde sperantes. **h**oc est contra illos qui mu
 tuant antiquos numos pro novis tales committunt usuram. quia plures quam ac
 commodat accipiunt. **h**ic etiam precipitur dilectio inimicorum cum dicitur.
Diligite inimicos vestros. **p**receptum est non consilium sine virginitate
 potes saluari. **s**ine caritate nequaquam. **S**ed nunquam habebis veram ca
 ritatem nisi diligas quod dominus precepit diligere **D**ominus autem precepit in
 imicos diligere. **i**mples ergo preceptum domini si vis saluari **Jo. xv.** **h**oc
 est preceptum meum ut diligatis invicem sicut dilexi vos. **D**yabolus pre
 cepit invidia **Sap. ij.** **I**nvidia diaboli mors intrauit in omnes terrarum
 imitantur autem eum qui sunt ex parte eius. **N**oli implere preceptum dyabo
 li ne damneris cum eo. **i**mples preceptum christi et regnabis cum eo. **Jo**
han. xvij. **P**ater volo ut ubi ego sum et illi sint mecum ut videant glori
 tatem meam. **v**is esse cum christo **d**ilige inimicum tuum propter christum. **S**ed
 forte dicis preceptum hoc graue est non possum facere ut diligam illum
 qui tam graue et toties me offendit. **s**tultum est hoc dicere **Aug.**
De diligendis inimicis nunquam aliquis in veritate poterit se excusar
 re. **p**otest dicere non possum ieiunare nunquam potest dicere non possum
 amare **S**i dixeris quia non possis a vino vel a carnibus abstinere cre
 dimus tibi. **s**i autem dixeris quod non possis in te peccantibus indul
 gere omnino non credimus tibi. **O**si velles attendere quot opprobri
 a iudeis et tamen christus orauit pro eis. **Luc. xxiij.** **P**ater igno
 sce illis quia nesciunt quid faciunt. **S**i illud bene cogitares omni
 bus modis simile faceres. **S**i vis esse amicus dei oportet ut dili
 gas inimicum tuum. quia deus diligit eum etiam si sit peccator. **E**
Tis scire quantum deus diligit peccatores. **a**ttende quod propter pec
 catores est incarnatus et passus. **E**phe. secundo. **P**ropter nimiam
 caritatem que dilexit nos deus. conuiuificauit nos christo cuius

gracia saluati estis. Item differt penam eorum vt conuertantur.
ysa. xxx. Expectat dominus vt misereatur nostri ⁊ ideo exaltabitur
parcens nobis. **Tren. iij.** Misericordie domini quia non sum⁹ con/
sumpti. Ecce quātum diligit peccatores tota die off. nitur. sed dis/
simulat vt cōuertantur ⁊ quare hoc nisi quia diligit nos **Sapiēcie.**
xi. Misericordie omnium ⁊ dissimulas peccata hominū ppter pe. diligit
enim omnia que ad nostram salutem sunt **Ezechiel. xviij.** Nolo mor/
tem peccatoris sed vt magis conuertatur ⁊ viuat. Item penitēciā
agentibus omnia peccata remittit. **Ezechiel. xviij.** In quacūqz ho/
ra peccator ingemuerit omnium iniquitatum suarū nō recordabor
amplius. O q̄ consolatoriuū verbum est omnib⁹ penitentib⁹ nō di/
cit si peccator mille annis veniam quesierit si centum annis pecca/
ta defleuerit. si omnia peccata confessus fuerit. s; in quacūqz ho/
ra peccator ingemuerit. quia si deest possibilitas confitendi cum vera
contritione ecia⁹ deus peccata dimittit Quid agis o miser inuide
qui vis te de inimico tuo vindicare. Deus diligit eos ⁊ p̄cit eis q̄
mille vicibus offendit cū quos posset vno verbo dimergere in p/
fundum inferni ⁊ tu homo mortalis odis eum qui te vno verbo of/
fendit. Considera dauid qui saulem regem ⁊ absalonē filium se p/
sequentes dilexit ⁊ mortem eorū lamentabiliter defleuit. Confide/
ra xpm qui iudam traditorē amicum tradendi hora appellauit di/
cens. Amice ad quid venisti. quasi diceret. licet me odio habeas li/
cet ad mortem tradas tamen adhuc te diligo. Perpēde tu inuide
stulticiam tuam in parabola quā ppono. Duo fuerunt inuidi qui
bus data fuit optio vt vnus peteret quid vellet ⁊ quicquid ei petē/
ti daretur simplum hoc esset ali⁹ duplicandum ⁊ cum quibus illo/
rum dissimularet petere ne daretur alteri plus q̄ sibi. tandem vn⁹
inuidia accensus petiuit sibi erui vnum oculum vt alteri eruerent
ambo Tu miser peccator inuide stultior es isto q̄ iste petiuit sibi in/
ferri minus malum vt alteri inferretur maius malum. Tu eligis su/
stinere maius malum vt inimico inferas minus. ledis ipsum in ex/
teriori substācia ⁊ teipsum in oīciencia occidis ipsum in corpore et
teipsum in anima. **p. Iohānis. ij.** Qui odit fratrem suum homici/
da est. Sic patz primū principale. (Secūdo debemus inimicis ve/
niā petētib⁹ dimittere. **Luc. xviij.** Si sepius in die peccauerit in/
te frater tu⁹ ⁊ sepius cōuersus fuerit ad te dicēs. Penitz me dimit

te illi. non dicit q̄ semel sed sepcies imo tociens quociens peccerit
 veniā **Matth. xviij.** Dicit petrus quociēs peccauerit in me frat̄ me
 us dimittam ei vsq̄ sepcies. **ai.** iesus. Non dico vsq̄ sepcies s̄ vsq̄
 septuagies sepcies id est. cccc. lxx. et. xx. vicibus id est tociens quo
 ciens hō in te peccare p̄t. **Sed** scdm̄ expositōem **Ihero.** quasi dice
 ret. quocienscūq̄ offendit si petit veniam remittas ei. **Sed** heu mlti
 faciūt contra hoc preceptū qui dicunt quociens offendit et toci
 ens dimisi s̄ vlt̄ius dimittere non possum **Noli** tu ita facere s̄ at
 tende quociēscūq̄ tu deum offendisti. tamē si penit̄ te toto corde
 deus dimittit tibi. **fac** et tu similiter. **Si** dicis tam grauid̄ offēdit
 me q̄ non possum ei parcere. **cogita** q̄ tu p̄ vnum peccatū mortā
 le plus offendisti deum. quia illa offēsiō est infinita q̄ ille offēde
 rit te qui patrem tuū et omnes filios tuos occidisset et omnia bona
 tua abstulisset quia ista offēsiō est finita. **Si** ergo vis q̄ deus di
 mittat tibi offēsam marīnā. dimitte tu p̄pter deum magnāz imo
 modicā. **Eccl̄a. xxiij.** Dimitte primo petenti te et tunc deprecā
 ti tibi peccata soluentur. **Gl̄o. interl.** Indignum est deū esse ei p̄pici
 cium qui crudelis est in p̄xi num **Si** seru⁹ alicuius regis multum
 offēdisset eum vt si occidisset vnicū filium eius et istum seruū
 alius seruus offēdisset in modico vt si dedisset ei alapāz vel extra
 xisset capillum de capite eius vel rupisset vestem eius. **Si** diceret
 rex isti seruo dimitte tu conseruo tuo qui modicum te offēdit et ego
 dimittam tibi qui me multum offēdisti. **Si** seru⁹ hoc renueret stul
 tissimus esset et insanus reputaretur. **Sic** tu peccator stultissim⁹ es
 et insanus si non vis dimittere proximo tuo qui te modicum offē
 dit. vel dando tibi alapam. id est ledendo te in corpore. vel extrahē
 do tibi capillos. id est nocendo tibi in exteriori substantia. vel rum
 pendo tibi vestem trahendo te i amicis tuis **Ex** quo deus vult tibi dītē
 quem tu maxime offēdisti occidendo quātum est in te vnicū fili
 um eius per peccata tua et non semel occidisti imo quātūz in te est
 occidis quocienscūq̄ peccas mortaliter. **hebreor. vi.** Rursum si
 bimeti p̄s crucifigentes filiū dei et ostentui habentes **Vis** ergo q̄
 deus dimittat tibi dimitte tu primo **Matth. vi.** Si dimiseritis homi
 nibus peccata eorum et p̄r v̄r celestis dimitt̄z vobis debita vestra
Si autem non dimiseritis homib⁹ p̄cā eorū nec pater dimittet vo
 bis p̄cā vestra **Magna** p̄sumpcio est credē q̄ de⁹ velit ignoscere illi

homini qui propter deum non vult ignoscere primo **Ecclesi. xxviii.** homo homini seruat iram et a deo querit medelam. et in hominibus simile sibi non habet misericordiam et de peccatis suis deprecabitur. **Tercio** debemus pro inimicis orationem fundere **Luc. vi.** Benedicite maledicentibus vobis et orate pro calumniatoribus vestris. **Ecce** non solum pro amicis sed etiam pro inimicis orandum est. hoc est contra illos qui semper detrahunt et maledicunt inimicis contra quos inuehitur. **apostolus Roman. xii.** Benedicite persecutoribus vos benedicite et nolite maledicere. **Nota** quod tria sunt que possunt te mouere ut oras pro inimicis. **Primum** est quod pro ipsos magnam premiam consequeris. **Secundum** quod in hoc Christo conformis eris. **Tercium** quod pro hoc in oratione exaudieris. **De primo** **Matth. v.** Beati estis cum maledicti vo. hominibus et persecuti. v. fue. et dixerit omne malum aduersus vos me. propter me gau. et exult. quoniam mer. vram co. est in celis. **Ecce** quod utilis fit tibi inimicus tuus quia auget tibi mercedem in celis. merito ergo debes orare pro eo. hoc ei facit tibi inimicus tuus. quod sicut lima ferrum rodit et rodendo purgat et nobilitat. sic inimicus persequendo te in exterioribus. purgat te in interioribus et nobilitat in superioribus. **Ecclesi. i.** Usque ad tempus sustinebit paciens et postea reddicio iocunditatis. **Secundo** in hoc Christo conformis eris. ipse enim orauit pro inimicis **ysa. liii.** Pro transgressoribus orauit ne perirent. **Luc. xxiij.** pater ignosce illis quod nesciunt quid faciunt. **Ecce** non solum orauit sed quod plus est eos excusauit ut ostendat quod plus eis voluit quam de propria pena voluit. **Certe** si haberes fratrem insanum qui te vulneraret et propter hoc iudex vellet illum occidere non quid intercederes pro ipso ad iudicem et diceres. **Officium** iudex precare ei quod insanus est et nescit quid facit. **codem** modo debes facere pro inimico tuo qui frater tuus est qui te ledit siue in rebus siue in corpore. quod spiritualiter insanus est. **Hoc** fecit Moyses cum populus murmureret contra eum et contra **Aaron et Josue et Caleph** et eos vellent lapidare orauit Moyses dicens Domine dimitte obsecro peccatum populi huius secundum magnitudinem misericordie tue. **Dixitque dominus** dimisi ipsis secundum verbum tuum **Numeri. xiiij.** **Tercio** per hoc in oratione exaudieris **Actu. vii.** Lapidabant Stephanum inuocantes et dicentem. **domine** dimitte illis. **et.** hic pondera verba et considera ordines verborum. **primo** orauit pro se. deinde pro inimico. pro se orauit simpliciter. quod deum sibi propitium nouit quia iam viderat celos apertos et filium hominis stantem. **Sed** orando pro inimicis tria fecit. genua flexit ut deum cum

cuius fleteret per suam humilitatē. Voce magna clamauit vt ostēderet cordis deuotionē inimicos excommunicauit. quia ad eos habuit dilectionem. Sequitur Cum hoc dixisset obdormiuit in domino. quasi diceret. pro inimicis orauit. ideo in oratione quā pro se fuit exauditus est. Ille scdm Gregori. Preces suas multum valere facit quia eas pro inimicis fudit. Sic patet tertium principale. **Quarto** debemus inimicis indigentibus benefacere **Luce. vi.** Diligite inimicos vestros benefacite his qui oderint vos. Benedicite maledicē. vos et ora. p. calūni. vos. Illud est signū magne pfectōis vnde subditur in eodem capitulo. Si benefeceritis eis qui benefaciunt vobis que vobis gracia. siquidem et peccatores hoc faciūt. exemplum habes de deo qui solem suum oriri facit sup bonos et malos et pluit super iustos et iniustos. Exemplū ecclā huiusmodi hēs in Iherusalem qui latrones de syria qui venerant vt caperent eum duxit in samariā nec permisit eos occidi sed fecit eis ministrari cibum et potum dimisitq; eos in pace. **iii. Regum sexto.** Tu ergo similiter benefacere debes inimico tuo. Sed nota q; benefaciendo inimico tuo voluntatem dei perficis. peccatum vincis et odium inimici tui contra te tepescit. **Primo** voluntatem di perficis. **p. Petri secundo.** hec est voluntas dei vt benefaciētes obmutescere faciatis imprudentium hominū ignoranciam. **Non** ergo pigeat te inimico tuo benefacere vt voluntatem dei perficias quia per hoc frater dei dici mereberis. **Mathei duodecimo** Quicumq; fecerit voluntatem patris mei qui in celis est ipse meus frater soror et mater est. **Secundo** peccata vincis per hoc. **ad Romanos duodecimo** Nolite esse prudentes apud vosmetipsos nulli malum pro malo reddentes. sed prouidentes bona non solum coram deo sed ecclā coram omnibus hominibus. quasi diceret. Nulli malefaciatis. sed omnibus benefaciatis. Sequitur Noli vinci a malo sed vince in bono malū. Ille vincit in bono malum qui pro malo reddit bonum. huic victori merces magna debetur **Apocaliphs primo.** Vincenti dabo edere de ligno vite quod est in paradiso dei mei. **Tercio** per hoc odium inimici tui contra te tepescit. **Proverbiorū vicesimo quinto.** Si esurierit inimicus tuus cibum illum. si situerit da ei aquā bibere. prunas enī congrega. sup caput ei⁹ et cor eius accēdes ad dilectōes. euāgelij huic dco congruēter alludit **Seneca.** Ois inimicicia bñficōz assidui

tate opescitur. **S**tude ergo inimico tuo bñfacere vt ipsum conuer/
tas ⁊ odiū eius opescas **Ja. v.** frēs si quis ex vobis errauerit a ve/
ritate ⁊ ouerterit quis eū scire debz qm̄ qui cōueri fecerit p̄dōrem
ab errore vie sue saluabit eum a morte ⁊ opit multitudinez p̄dōz
Rogem⁹ dñm vt det nobis gratiam diligēdi inimicos vt cum ip̄s
ad eternam patriā pueniamus. **Amen.**

Dominica in quadragesima. Sermo.

Quoniam ieiunasset. xl. diebus ⁊ xl. noctibus postea esurijt **Ma**
thai. iij. Duo tangūtur hic. primū est diuine virtutis infi/
nuacio. secundū humane infirmitatis manifestacio. p̄mū
ibi. cum ieiunasset. xl. dieb⁹ ⁊ xl. noctib⁹. scdm̄ ibi. postea esurijt. **C**
Nota qd exemplo xpi libentē debemus ieiunare. qz ieiuniū est vtile p
pter quinqz. Nam p ieiuniū offensa dei placat grā dei impetrat. dy
abolus supatur. homo in oracōe exauditor ⁊ ad corpus xpi susci
piendū preparatur. **Primo** dico qd p ieiuniū offensa dei placat **Jo**
ne. iij. Niniuite p̄dicauerūt tres dies ieiuniū. ⁊ sequitur. **V**idit de⁹
opa eoz qd conuerfi essent a via sua mala ⁊ misert⁹ est super malū
cia quā locutus fuerat eis vt facerz eis. **V**idit inquit opera eorum
qd cōuerfi essent nō dicit ieiuniū. qz ieiunium sine bonis opib⁹ non
valet. **Quid** enim p̄dest ieiunādo corpus atterē ⁊ animā p̄ccis inq̄
nare. **ysa. lviij.** Quare ieiunauim⁹ ⁊ nō as. hu. ⁊ nescisti. ⁊ sequitur
Ecce in die ieiunij vfi inueitur volūtas vfa supple p quā peccastis
otra deum ⁊ om̄es debitores v̄ros repetitis. **Ecce** ad lites ⁊ oten.
ieiū. per qd supple offenditis primū. **Nunq̄d** tale est ieiuniū qd ele
gi. quasi dicerz. **Tale** ieiuniū mihi non placz p tale ieiuniū deū pla
care nō poteris. **Vis** ergo deum offensum tibi placare p ieiunium
age penitēciam de p̄ccatis ⁊ sic vtiliter ieiunabis **Joel. ij.** **C**onuer
timini ad me in toto corde vestro in ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu. **N**o
ta qd hic primo tangitur de contricōe cuz dicitur conuertimini ad
me postea additur in ieiunio qz. quia qui vult vtiliter ieiunare dēt
primo penitere ⁊ confiteri postea ieiunare. **Hunc** ordinem stulti p
uertunt. quia circa finem quadragesime confitentur. **Consulo** tibi
vt circa principium quadragesime confitearis tunc ieiunabis vti
liter. **O** peccator si offendisti deum per totum annum ouertere nūc
⁊ placa eū per tuū ieiuniū. qz ecce nūc tps acceptabile ec. nē di. sa.